

שובתי ה' גליון

מטרתנו: להאיר עיני מבקשי ה', לסייע ליבנם בעסקי פנימיות תורת החסידות
במושגת רבינו הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים
ולדעת את המעשה אשר יעשוון לקיים מצוות ה' באופן הראוי ובכונה נכונה

חן החסידות

ביאור מאמר אחד מספרי חסידות
עם הקדמות וכללים מספרי שפתי חן, וביאור משולב

ספר השבוע:

מאור ושמש (ד"ה או יאמר ואומר אליכם בעת ההוא)

הקדמות וכללים

(א) **עשר ספירות:** השי"ת ברא עשר ספירות קדשות להנהיג בהם את העולם, שהם: כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות. (א) והם מתחלקים לארבעה, כנגד ארבע אותיות דשם הוי"ה, כזה: חכמה [אות י'], בינה [אות ה'], תפארת הכולל ששה קצוות חג"ת נה"י [אות ו'], ומלכות [אות ה'] (ב).

(ב) **תפארת ומלכות:** עיקר הנהגת העולם הזה הוא על ידי יחוד ספירות תפארת ומלכות הנקראים קוב"ה ושכינתיה, תפארת הוא בחינת זכר דוגמא לאדם התחתון שהוא המשפיע, ועל בחינה זו רומז השם הוי"ה, שפירושו מהוה כל היות, מלכות היא בחינת נוקבא דוגמא לאם הבנים שהיא המקבלת מבעלה צרכי הבנים ומגדלתם, ועל בחינה זו רומז השם אדנ"י, שמורה על מדת אדנותו יתברך שהוא אדון על כל העולם ומלכותו בכל משלה. (א)

(ג) הוי"ה אדנ"י: שם הוי"ה מורה על 'עצם' אורו יתברך המאיר בגלוי, וזה האור אין בו שינוי כפי שמורה פירושו 'היה הוה ויהיה', מה שאין כן שאר שמות וכינויים שבהם 'מתלבש' כח הבורא בפרט מיוחד, ולכן בספירת תפארת שהוא בחינת המשפיע מאיר השם הוי"ה, ובספירת מלכות שהיא המקבלת, מתלבש האור בלבוש כדי שיוכלו התחתונים לקבל האור לפי ערכם וכוחם, כדוגמת האב שנותן מעות פשוטים, והאשה קונה מזה כל צרכי הבית, שאז מקבלים מעות הפשוטים ציורים פריטים. (א) ולכן מאיר בספירת מלכות שם אדנ"י, המורה על כח אדנותו יתברך המולך ומתנהג בלבושים לפי ערך הנבראים, ומרומז בפסוק (תהלים יא ד) הוי"ה קהיכל קדשו, היכל גימטריא אדנ"י [-מדת המלכות], שבה מתלבש השם הוי"ה [-מדת תפארת], ותכלית הכל הוא שיתייחדו האור והלבוש ביחד, והלבוש יאיר ויהיה מכח האור שנתלבש בו, וזהו שלימות יחוד קוב"ה (הוי"ה, תפארת) ושכינתיה (אדנ"י, מלכות). (א)

(ד) **י"ג מכילין דרחמי:** כשהקב"ה רוצה להמתיק הדין כדי שיהא הנהגת העולם ברחמים, אז הקב"ה מאיר

חן השבוע

מאמר התבוננות בענין הפרשה והזמן

התחלת שנת תשפ"ד

החל משבת קודש פרשת פנחס ועד ראש השנה יש בדיוק עשרה שבתות, וכפי אשר גילוי לנו הצדיקים רבותינו הקדושים זכותם יגן עלינו, שהמה ראו מהנעשה בשמים וידעו שבילי דרקייע, בשבת הלזה כבר מתחיל השנה החדשה שנת תשפ"ד בס"ד (המקורות לכל זה תמצא בספר שפתי חן לבין המצרים, הקדמה ד' עשרה שבתות).

והענין הוא, דכשעלה ברצון השי"ת לברוא העולם, לא היה במציאות לברוא כלום מגודל אור אין סוף שהאיר כאש להבה השורף את הכל, לכן ברא השי"ת כביכול עשר ספירות קדשות שהם כמו כלים המצמצמים את האור בכמה סוגי צמצום עד שיוכל להיות עולם תחתון ולהתקיים, וכמו שיש עשר ספירות קודם בריאת העולם כן יש עשרה שבתות קודם בריאת השנה החדשה, ובכל אחד מאלו העשרה שבתות מאיר אור ספירה אחת להאיר את השנה הבאה בס"ד.

והנה העשר ספירות נחלקים לשני בחינות, [א] מוחין (שלושה ספירות כתר חכמה בינה, [ב] מדות (שבע ספירות חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות), וקמ"ש"ר אַחַזָּה אֵלוֹהַּ כמו באדם שהמוחין שלו מכוּסוּם וטמונים בתוך הראש ואינם נראים לחוץ, אבל בודאי הברור שאור המוח הוא עיקר האדם וכוחו מאיר לחוץ לקרוב ולרחוק, והוא בלתי מוגבל, כח הרוחני, כח עולם הבא, וכל פעולות האדם נעשים על ידי המוח, ולכן נקראין **עלמין דאיתכסיין** (העולמות המכוּסוּם), ולעמת המוחין הם המדות הנקראין **עלמין דאיתגלליין**, המה המדות הנגלים באדם, הרומזים על אברים החיצוניים הנראין, כמו שמפורט במאמר 'פתח אליהו' הנדפס בסידורים קודם התפלה, 'חסד גבורה' הם שני הידים, 'נצח הוד' הם שני הרגלים, 'תפארת גופא', עיין שם.

וממש באופן זה נחלק עתה אור העשר ספירות היורדות בעשרה שבתות הללו, [א] שלשה שבתות של המוחין הנקראים **תלתא דפורעניתא**, [ב] שבע שבתות של המדות הנקראים **שבע דנחמתא**. - אור המוחין הם אור מופלא סתום ומכוּסוּה, אור גדול ונורא מאד שאי אפשר לבני העולם לקבלו כל זמן שנמצאים בחושך הגלות בעולם העשייה, והן המה ג' שבתות בין המצרים, שימי החול שלהם

הארה עליונה מספירת כתר, על ידי צינורות דקים הנרמזים באדם התחתון בהזקן שלו, כי כמו שיש לאדם התחתון י"ג חלקים בתוך הזקן, כך יש למעלה בספירת הכתר י"ג מכילין דרחמי (י"ג צינורות הממשיכים רחמים למעלה), שהם: א-ל, רְחוּם, וְחַנוּן, אֶרְךָ, אֶפְסִים, וְרַב חֶסֶד, וְאֵמֶת, נֶצַח חֶסֶד, לְאֶלְפִים, נִשְׂא עֵז, וְפִשְׁעָ, וְתַטְפָּה, וְנִקְהָ. ונקראים י"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין [-י"ג תיקונים של הזקן הקדוש, שמקורן במקום העליון הנקרא 'אריך אנפין' (מלשון השפעה ארוכה)], ובאלו ה"ג מדות הקב"ה מרחם על התחתונים ומשפיע להם אפילו כשאינם ראויים לפי מעשיהם, ואמרן משה רבינו אחר חטא העגל (שמות לד ו'). (א)

(ה) **ט' תיקוני דיקנא:** כמו שיש י"ג תיקוני דיקנא בספירת כתר, כמו כן יש בספירת תפארת (הנקרא זעיר אנפין) תשעה תיקוני דיקנא, שהם: אֶרְךָ, אֶפְסִים, וְרַב חֶסֶד, נִשְׂא עֵז, וְפִשְׁעָ, וְנִקְהָ, פֶקֶד עֵז אֲבוֹת עַל בְּנִים, עַל שְׁלֵשִׁים, וְעַל רִבְעִים. והטעם שהם רק תשעה, כיון שהנהגה של תפארת הוא מוגבלת ומצומצמת לפי מעשי התחתונים, על כן אין השפע היורד ממנו יוצא רק בצמצום והגבלה, ועל כן ישנם רק צינורות מועטים, כדי שהשפע ילך במדה ובמשקל לפי מעשי התחתונים, ואלו ט' תיקונים אמרם משה רבינו אחר שליחת המרגלים (במדבר יד טו), ואולם כשיורד האור מספירת הכתר ומאיר על הט' תיקוני דיקנא של ספירת תפארת, נעשה המתקה גדולה בספירת תפארת, באופן שאחר כך כשישפיע שפע וחיות לספירת מלכות לצורך הנהגת התחתונים, אזי ילך הכל ברחמים גדולים. (א)

(ו) **חדשי יעקב ועשו:** י"ב חדשי השנה נתחלקו מתחילה בין צד הקדושה וההיפוך, שלשה חדשים הראשונים של הקיץ ושל החורף נטל יעקב, והם חדשי ניסן אייר סיון, תשרי חשוון כסלו, ולעומתו נטל עשו שלשה חדשים השניים של הקיץ והחורף, והם חדשי תמוז אב אלול, **טבת שבט אדר**, וכשנולד יעקב חטף את חודש אלול מעשו, ובזמן מרדכי ואסתר נטלו מהמן חדשי אדר ושבט, ונשאר לעשו רק שלשה חדשים. (א)

חן המקור
א. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה א, ובהקדמה ב, ובהקדמה ה. ב. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ח. ג. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' קלה ומבואר עוד בהקדמה כ, והקדמה כה. ד. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה כב ושם באות ג, ובהקדמה כג ושם באות א. ה. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה כב עמ' תיא ושם באות יו. ו. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה י עמ' רט-רט. ז. מבואר בשפתי חן הכללי הקדמה י עמ' ריב-ריג. ח. עיין בעבודת ישראל פ' יושג ד"ה ויהיה כמשלש חדשים, וכל הענין מבואר בשפתי חן לבין המצרים הקדמה ג באריכות.

הקדמה

רות הלכה בכוחה של נעמי:

בשבוע העבר למדנו פנימיות הענין של נעמי ורות, שכאשר הלכה רות אל בועז לבקשו לגאול אותה, אמרה לה נעמי וְרַחֲמֵי יְסָכְתָּ וְשָׂמֵת שְׂמִילֶיךָ וְיַרְדֵּת הַגֶּרְן, ופירש רש"י דכתיב וְיַרְדֵּתִי שגם זכות נעמי תרד עם רות אל בועז, כי רות היתה המרכבה לאות ה' תתאה של הוי"ה, ובוזע היה המרכבה לאות ו' של השם הוי"ה, ולכן כשישא אותה, ייעשה היחוד הגדול והגורא של ארבע אותיות הוי"ה, באופן שיצטרף עמה גם זכות נעמי שהיתה המרכבה לאות ה' עילאה של השם ובה היתה גם כח אות י' שקיבלה מבעלה אלימלך בן נחשון (מכבואר בשבוע שעברה).

אך אי אפשר היה לרות לקבל כח נעמי וקדושת אותיות י-ה כל זמן שהיא נמצאת בעולם העשייה, דהיינו שמוחשבתה ודעתה שקוע בתהלוכי ותענוגי עולם הזה, כי בהארת אותיות י-ה צריכין להתעלות לעולם רוחני (א העכרע רחמינות דינע לעבן), אכן אם

ספר סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג - עלה ז)

תבטלה דעתה ורצונה אל נעמי, לְבַלְתִּי לְכַת אַחֲרֵי הַבְּחִירִים אִם דָּל וְאִם עֲשִׂיר כַּמְנַהֵג העולם, ותעשה הנישואין בלתי להוי"ה לבדו, ותהיה מוכנת לישא אל בועז הצדיק הגם שכבר היה זקן מופלג, וכל דעתה ורצונה יהיה רק לעשות יחוד אותיות הוי"ה בלי שום כוונה אחרת, ותהיה מוכנת לחיות חיי רוחני בבחינת 'עולם הבא' למעלה מהטבע בלי תענוגי עולם הזה, אז תזכה שתצא ממנה כל מלכות בית דוד, ומשיח בן דוד שיכריז בכל העולם הוי"ה אחד ושמו אחד, לכן הוצרכה להסתייע מזכות נעמי שהיתה המרכבה לאות ה' עילאה, להגיע למדריגה זו לפשוט את עצמה מכל בחינת עולם העשייה ולהתעלות לבחינת עולם הבריאה.

מה נקרא שבת:

פירוש הפשוט של תיבת שבת הוא מלשון שבייתה ומנוחה (אפשטעל), ולכן כל מקום שיש שבייתה והנחה יש בה בחינת 'שבת', ולכן בכל מקום זמן שאור ה' נכנס ונשאר

המשך בעמוד ג

חן החסידות | המשך מעמוד א'

מיאוד ושמש (ד"ה או יאמר ואומר אליכם בעת ההוא)

הארת השם הוי"ה בהעלמה

תוכן הענין:

בימי בין המצרים יש כוונה מיוחדת להעלים הארת השם הוי"ה שלא יאיר בגילוי בכדי שלא יתבררו החיצונים

אצל משה רבינו כתיב (שמות ג ב) וַתֵּרָא אֵלָיו פִּי טוֹב הוּא וְתַפְּנֶנְהוּ שְׁלֶשֶׁת יָקָסִים, ואימא בזהיר הקדוש (מ"ב יב). על זה, הני שלושה יקחים הן תמוז אב טבת. והענין הוא, כי נשמתו של משה נחלצת ממקום רס ונשא מהמוחין, כמבואר בארז"ל ששורש נשמת משה רבינו הוא מהמוחין המאירים בתוך ספירת 'תפארת', וירדה לעולם לתקן נשמות ישראל להוריד להם התורה מן השמים, וכיון שבשלושה חודשים אלו הוא התגברות החינניות, לכן בשלושה חודשים אלו נשמת משה הוא בהסתמ של יתגברו החינונים יומת.

ולחביבין אגלה טפח ואכסה טפחים, וביאורו הוא, הדנה שם 'הוי"ה' ברוך הוא, הוא נשמות וחיות של כל העולמות והוא שם העצם, ושם 'אדני' הוא היכל קדשו [ולכן היכל גימטריא אדני], והוא היכל ולבוש לשם הוי"ה ברוך הוא, וכל השמות והכינויים לנשום הם זה לזה, כי כל התורה שמתויו של הקב"ה הן על ידי יירופין, שהקב"ה נמצא אלהותו יתברך שמו מעילה לעולל כדי שיהיה בצפשרי להשיג אלהותו יתברך שמו, כמאמרנו לעיל שמשם הוי"ה ברוך הוא נשתלשלו כ"ב אמות דאורייתא, וכולן הן יירופים לאין מספר, ושם הוי"ה ברוך הוא הוא מקור של כולן - של כל שמות והכינויים, והוא מאיר לכל העולמות דרך לנשום, דהיינו שהוא מאיר לשם אדני, ושם אדני הוא פנימיות לאותו השם שהוא למטה הימנו, וכן כל השמות והכינויים מה שהוא לנשום לשם של מעלה הימנו הוא פנימיות לשם של מטה הימנו. ולעמיד כתיב (ישעיה ל ב) וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת לֹאֵת מוֹרֵךְ שֵׁשׁ הַיּוֹם בְּרוּךְ הוּא יֵאֵר צִלֵי לְבוֹשׁ וּמְנַוֵּס כֻּלָּל, לא כן עתה עבודת הדיקים הוא להמשיך אור להנחתו יתברך שמו דרך לנשום, לייחד העולמות מתחת לעילא, ולהמשיך אור אלהותו יתברך שמו שיתייחד שם הוי"ה ברוך הוא עם שם

אדני, ויאיר דרך לנשום לכל העולמות ויתמשך רחמים על כנסת ישראל.

ועל שם הוי"ה ברוך הוא כתיב (שמות ג טו) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם - לְעֹלָם כְּתִיב, כיון שהוא אור ה' הנעלם בכל הבריאה, ולכן הדין שלא לאומרו בשפתו רק יכוון אותו (פסמי ג), וכן הדין בשמונה עשרה כשאומר 'ברוך אתה הוי"ה' צריך שיאמר שם אדני ויכוון השם הוי"ה ברוך הוא, שיהיו משולבין יחד הוי"ה ואדני (כוח: יאהדונה"י) לעורר בזה הארת השם הוי"ה בתוך היכל קדשו שהוא אדני, היינו שיאיר אור הוי"ה למטה דרך לבושים, ועל ידי יחוד זה נמשכין המוחין להספירות, ויורדין השפעות טובות על הכנסת ישראל.

כל זה הוא בכל השנה כולה, ואולם בשלושה חודשים אלו 'תמוז אב וטבת', אימא בזהיר הקדוש ובהארז"ל כוונת של שלש ברכות ראשונות בשמונה עשרה, אן צברכה ראשונה באמירת השם הוי"ה של ברוך אתה ה' מגן אברהם, יכוון האותיות שלפני שם הוי"ה, דהיינו השם הקדוש טדה"ד, בן ושניה באמירת השם הוי"ה של ברוך אתה ה' מחיה המתים, יכוון האותיות שלפני שם הוי"ה וכן השם הקדוש כו"ו, גן וצברכה שלישית באמירת השם הוי"ה של ברוך אתה ה' הא-ל הקדוש, יכוון שם הוי"ה בחילופי אותיות על פי א"ת צ"ש, וכן אותיות מנפ"ך.

ולחביבין זאת יש לבאר, מפני שאז הוא התגברות הסיטרא אחרא, ואם יכוון ביושר הוי"ה אדני כמו בשאר ימות השנה, ייקו גם הם מהקדושה ויתגברו יותר, לכן צריך לכוון על דרך הנוכח לעיל, כדי שילכו ההשפעות בהסתמ שלא ייקו גם הם מהקדושה.

ובשישראל הוצרכו לרחמים, עמד משה בתפילה וביקש עליהם רחמים, ופעם אחד הזכיר שלושה עשר מכליין לרחמי, ופעם אחד לא הזכיר אלא

תשעה, והן שלושה עשר מכליין לרחמי הנמצאים בארץ אנפין (ספירת כתר), ותשעה תיקוני דיקנא הנמצאים בזעיר אנפין (ספירת תפארת), ואולם זהו דוקא צעת לרין שאז יכולין לנו לעורר השלושה עשר מכליין לרחמי ותשעה תיקוני דיקנא - צגלוי, לא כן בשלושה חודשים אלו שהוא התגברות הסיטרא אחרא, לריכיס לנו לעורר הרחמים הגדולים דרך הסתמ. וזהו שאנו מכוונים צברכה ראשונה את האותיות שלפני שם הוי"ה שהן טדה"ד שהוא עולה צגימטריא כ"ב, כמנין שלושה עשר מכליין לרחמי, ותשעה תיקוני דיקנא.

והאותיות שלפני שם הוי"ה ברוך הוא שהן כו"ו, עולין ט"ל, והביאור בזה הוא על דרך דאיתא צגמרא (תענית ג) צרית כרותה ליעל, שאינו נעצר לעולם, והוא 'על של תמיה' והוא גם כן רחמים, כי אור הורוד מן הכתר נקרא בשם ירידת הטל, כי ההמשכה הוא על ידי אותיות 'יוד הא ואו' של הוי"ה שהוא בגימטריא ט"ל, וכיון שבא מן הכתר אינו נעצר לעולם אפילו כשיש חס ושלוש טענות על ישראל.

והאותיות של א"ת צ"ש שהן מנפ"ך, עולין צגימטריא ש"ך, וביאורו הוא, כי אות ש' מורה על גבורות, כי אות ש' שורקת (ספר יצירה פ"ב מ"ג), פירוש, 'שורקת' ומשמעת קול בקריאתה, והוא סימן לאש בגבורתה המשמעת קול (מפרשים), אך על ידי שהשם הוי"ה ברוך הוא מאיר צו כי מקור השם מצפ"ן הוא מן הוי"ה, על ידי זה נמשך השם מצפ"ן שמורה על גבורות ונעשה רחמים. וכל זה צריכיס לנו לכוון בימי צין המלכים, לעורר את שלושה שמות אלו, כדי שיתחד למעלה 'אחמה צינה' דרך נסתמ צנמו, ויתמשכו רחמים על כנסת ישראל - נמצא שגם בימים האלו אנו מורידים הארות גדולות של רחמים וחסדים לכלל ישראל, רק בדרך נסתמ שלא ירגישו החיצונים.

וזהו שנאמר על משה רבינו, שהיה מוכנה להמוחין המאירים בתוך ספירת תפארת, שבו השם הוי"ה, ויבא אתו פי טוב הוא, דהיינו ששם מאיר האור בגילוי בלי לבוש, ויפננהו שְׁלֶשֶׁת יָקָסִים, ראה לומר בשלושה חודשים אלו אין מאירין המוחין גדולים של משה צקו היור - כלומר השם הוי"ה בגילוי, רק בהעלם דרך שלושה שמות אלו, שהם חילופי השם הוי"ה המסתתרים לעצם האור, כדי שלא יתגברו הסיטרא אחרא כנוכר לעיל.

ביאור משולב

תוכן הענין: (א) על ידי הטבילה מטהר גופו וגם נשמתו. (ב) רות הפקידה כל תענוגי העולם לזכות ליחוד קדוש עם בועז. (ג) רות זכתה להתעלות לבחינת עולם הבא על ידי נעמי.

היתה' כי באמת היתה ערומה בעת הרהיצה, ועל כן היתה צווי נעמי אליה כפשוטה לרחוץ ולסוך וללבוש בגדי שבת, כדי שתשא חן וחסד לפני בועז כנוכר לעיל, ורש"י ז"ל כשהקשה 'וכי ערומה היתה' נקט לשון המדרש, כי לדברי המדרש [שפירשו הפסוק באופן הרמז] נכון להקשות כן כאשר יבואר.

האופן השני בביאור דברי נעמי וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ וְיָרְדְתִי הַגֶּן, שהכוונה הוא שתרד עמה [שהיא המרכבה לאות ה' תתאה] וזכות נעמי [המרכבה לאות ה' עילאה] כדי שישא אותה בועז [המרכבה לאות ו']. כי אז ייעשה היחוד הגדול והנורא של ארבע אותיות הוי"ה, ותזכה שתצא ממנה מלכות בית דוד, ולכן כשאמרה נעמי וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ וְיָרְדְתִי הַגֶּן, רמזה גם כן בדברים האלה, כי ידוע שבגדי שבת הם אורות לבושי עולם הבריאה, היינו כשישי יהודי לבש את בגדי שבת, הוא מעטף עצמו בלבושי עולם הבריאה, לידע ולהרגיש שאין עוד מלבדו ואין שום טבע בעולם כלל, והטעם, כיון שבו [בעולם הבריאה] בחינת נועם העליון, הבא מבחינת נעמי, כמו שכתוב בכונת 'יהי נועם' שאומרים במוצאי שבת, כי בחינת עולם הבריאה הוא בשם ס"ג הוא השם הוי"ה במילוי יודין ואלפין (כזה, יוד ה"י ואו ה"י) שעולה ס"ג, המאיר בעולם הבריאה, וכאשר נחשוב ריבוע ס"ג עם ד' אותיות השם (כזה, יוד ה"י, יוד ה"י, ואו ה"י ואו ה"י) יעלה מספר 'נעמי', והוא בחינת 'שבת הגדול' כמו שכתוב בספר פירוש רמזים (שער הכנייים כינוי שבת), שהשבת המעולה משלשה סוגי שבתות, נקרא 'שבת הגדול' כי שורשה במקום גדול וגבוה, ספירת בינה (כמבואר לעיל בהקדמה).

ולקבלת אור הלו צריך קודם ההכנה של בושח שבארנו לעיל, ואחר כך הכנה על ידי טבילה כאמור, ולכן רמזה נעמי להשתים אלו א' הרהיצה שהיא טבילה במי המקוה, כדי להתגשר מאתה כל בחינת הסמרא אחרא, כדי שתוכל לקבל אחר כך אור לבושי הבריאה בחינת נעמי הרמזו בבגדי שבת, ב' ואך העיקר הוא תשובה בלב, ועל כן אמר המדרש בביאור דברי נעמי על פי אופן השני, שנתנה נעמי הוראות לרות איך להתעלות לבחינת עולם הבריאה, וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ עבודתה וזה שלך, וְסָקְתָּ אלו מצות וצדקה, פירוש שתקבל עליו לעשות מצות וצדקות ה' לעסוק רק בדברים רוחניים, ואחר כך וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ אלו בגדי שבת, היינו אור שבת הגדול ששורשה בספירת בינה שהיא עולם הבריאה, ואחר כך וְיָרְדְתִי הַגֶּן, שהוא זכות נעמי שתרד עמה להיות חופף עליה אור נועם העליון, כדי שתהיה ראויה לבעוז בחינת צדיק יסוד עולם, והמבין יבין.

המשך ענף ז

בשבע העבר למועד בפרשתה של רות כשהלכה אל בועז בשליחות נעמי חמותה, והקשה כמה דיוקים בנוסח הציווי שאמרה נעמי לרות וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ וְעַתָּה מִתְחִיל לִתְרַץ בְּאָמְרוֹ.

אכן לפי דברינו הנזכרים בטעם הטבילה בערב שבת שאינו סתם לשם רחיצה וטהרת הגוף, אלא שרחיצת המים מועיל מאוד להעברת הסמרא אחרא והרע גם מעל 'נפש האדם, והעיקר תלוי בכונת הלב, בדרך שאמרו לכן כשרצה שאליעזר עבד אברהם יכנס לביתו (בראשית כד לא) וְאָנֹכִי פְּנִינִי הַפִּיט שיעליה דרשו חכמינו ז"ל שהוא מטינופת עבודה וזה כנוכר לעיל, יבא הכל על נכון.

כי הנה רות היתה צריכה לשני דברים בעת ירידתה אל הגורן כדי שתנשא לבעוז, א' שתרחץ ותלבש עצמה כפשוטו כמו שהוא בהנהגות העולם, שהוא להתנאות ולקשט עצמה בקישוטין ושמלות נאות, כדי שתשא חן וחסד לפניו [לפני בועז] כדי שירצה לפרוש כנפיו עליה לקחת אותה לאשה, כמאמר רבותינו ז"ל וכן פירש רש"י על פסוק (רות ג ו) וְיָרְדְתִי הַגֶּן וְתַעֲשֶׂה לְךָ אֲשֶׁר צִוְּתָה חֲמוּתְךָ עֵינָי שם שנעמי אמרה לה וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ וְעַתָּה מִתְחִיל לִתְרַץ בְּאָמְרוֹ, והיא לא עשתה כן, אלא אמרה אם ארד כשאני מקושטת הפוגע בי והרואה אותי יאמר שאני זונה, לפיכך ירדה בתחלה הגורן, ואחר כך קטשה את עצמה כאשר צותה חמותה. והרי לן מזה שבהכרח אין מקרא יוצא מדי פשוטו שצוה לה לרחוץ וללבוש בגדים נאים להתקשט כמנהג העולם. ב' והשני, הוא מה שאמרו במדרש (שם) על וְיָרְדְתִי הַגֶּן, שכינונה בזה כונה פנימיות שאמרה לה 'זכותי תרד עמך', ופירשו שם שישיע לה זכות נעמי כדי שישא אותה בועז, רואין מזה שבכל דבריה רמזה דברים פנימיים.

ושני הדברים אלו הפשוט והרמז נרמזים בדברי נעמי, במה שאמרה לה וְרַחֲצָה וְסָקְתָּ וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ, א' האופן הראשון הוא כפשוטו, שהוא הרהיצה מכל לבלוך וטינוף ואחר כך הסיכה ולהתלבש בבגדיה, שכל זה הוא כדי להתנאות לפניו, ואך באופן זה היה קשה לרבותינו ז"ל בגמרא דירן, על מה שהוצרכה להזוירה על דבר פשוט כזה שתשים שמלותיה עליה ואחר כך לירד הגורן, וכי סלקא דעתך שהיתה הולכת ערומה אליו אל הגורן, ועל כן כדי לתרץ זאת אמרו רבותינו ז"ל 'אלו בגדי שבת' שאלו הדיבורים של וְשָׂמְתָּ שְׂמֹלֶתְךָ הוא להורות לרות ללבוש שמלות הנאות המיוחדים לשבת להגדיל חינה עליו, ולכן לא הקשו בגמרא דירן 'וכי ערומה

לשכון שמה נקרא בשם שבת, כמו שתלמיד חכם הוא בבחינת 'שבת' כיון שאור ה' שוכן בקרבו, וכן במקום שיש השראת השכינה נקרא בבחינת שבת.

וכבר ידוע שארבע אותיות השם הוי"ה יש בהם ב' משפיעים וב' מקבלים, האותיות י-ו (המאירים בספירת חמה ותפארת) הם המשפיעים דוגמת אבא וברא, והאותיות ה-ה (המאירים בספירת בינה ומלכות) הם המקבלים דוגמת אימא וברתא, ואלו שני ההיין הם בבחינת 'שבת' כי האור והשפע של אבא נכנס ושובת בתוך אימא, וכן השפע של הברא [בחינת חתן] נכנס ושובת בתוך הברתא [בחינת כלה], ולכן הם נקראים, א' שבת דלעילא (אימא, ספירת בינה), ב' שבת דלתתא (ברתא, ספירת מלכות).

אכן בהעשר ספירות יש עוד בחינה שלישית הנקרא 'שבת', והוא בספירת תפארת בעצמו, כיון שהוא כולל ששה ספירות (חסד גבורה תפארת, נצח הדין, ובפרטיות עומד החסד בימין ומשפיע אל הגבורה שבשמאל, ומבין שניהם נולד התפארת, נמצא שהוא של חסד וגבורה שובת בתפארת (הגם ספירת גבורה הוא המקבל, אבל כיון שלא טוב להשאר במדת גבורה, לכן מחשבין השביתה בתפארת היוצא משניהם).

שלשה שבתות:

נמצא שיש שלשה סוגי שבתות, א' שבת הגדול זה בחינת 'אימא' (ספירת בינה) שבה מאיר אור ה' עילאה של הוי"ה, ואורה נקרא 'נועם העליון', ונמשך למטה על ידי אמירת 'יהי נועם' (כמבואר להלן), ב' שבת קבלת התורה זה בחינת 'תפארת' (הכולל ששה ספירות חל"ת נה"י) כי עיקר התורה הוא בספירת תפארת [הממוצע בין חסד וגבורה] כמו דאיתא בגמרא (ברכות נח.) 'התפארת זו מתן תורה', וכתב המהרש"א כיון שהתורה היא לישאל לשם ולתפארת, ג' שבת בראשית זה בחינת 'ברתא' (ספירת מלכות), שממנה נברא יום השביעי, שבו שבת קל מקל מלאכת.

הארת נועם העליון משם ס"ג:

והנה בעולם הבריאה מאירין אותיות השם הוי"ה במילוי יודין ואלפין (כזה, יוד ה"י ואו ה"י), שעולה ס"ג ונקרא שם ס"ג, וענין המילוי הוא, שכאשר יש אור גדול בבית אז רואין את כל מה שנמצא בתוכה, מה שאין כן במקום חושך שאין רואין כלל מה שנמצא בתוכו רק את הדברים שהם בחיצוניות, ולכן כשמאיר אור הבינה שהיא 'מעין עולם הבא' אז נתמלא השם בכל אותיותיו המורה על ריבוי שפע היורד מן השמיים.

ואלו העלמין סתימין נקראים חושך כמו שאומרים בתפלה יוצר אור ובורא חשך (שעולם הבריאה נקרא חושך), כי נחשך עין הרואה מגודל הבהקת האור המאיר שם, ולכן אי אפשר לקבל ולהשיג האור הזה בפעם אחת, ויש בה שני סיבות, א' מצד המשפיע, כי האור אינו רוצה לרדת, כי הוא נמצא בגן עדן במקום תענוג הנשמות, ב' מצד המקבל, כי אין ביכולתו לקבל ריבוי אור בפעם אחת, ולזה יורד האור של שם ס"ג באופן של ריבוע, דהיינו שמקודם יורד אור האות יוד בעצמו וחוזר תיכף, ואחר כך יורד אור האותיות יוד עם ה"י, וחוזרים ועולים, ואחר כך יורדים שוב אור האותיות יוד ה"י ואו, וחוזרים ועולים, עד שיורד אור כל ארבע אותיות יוד ה"י ואו ה"י, וחשבון כולם ביחד עולה כמספר נועם, ובכל פעם שאומרים 'יהי נועם' בתפלה מורה שכעת יורד מן השמיים 'נועם' העליון שהוא אור המוחין של ספירת בינה.

מעוטפים במלבוש של חושך אפילה בימי אבל על חורבן בית המקדש, והימים הם ימי מיצר, שיש מעצור וגבול להאדם בכמה ענינים כפי הנפסק בשלחן ערוך. שאין עורכין נישואין, אין עושין ריקודין ומחולות, וגם אין שומעין מוזיק, וכדומה, ועוד יותר בתשעת הימים, וכפי גודל הקישוים של אלו ההלכות כך גודל האוצר שזוכין על ידיהם, כי תחת כל אלו הצמצומים וההסתרות מונח אור המוחין נפלא מאוד, 'אור עולם הבא' שהוא למעלה למעלה מהשגתינו, וכל כמה יותר שנאחו את הלבוש הם הלכות אבילות של אלו הימים, כן יותר נזכה להגיע אל האור הקדוש המונח בפנימיותו, וכמו שאמר הרה"ק רבי פנחס'ל קאריצער זלה"ה שביום ט' באב כשיושבים על הקרקע, אז יושב השכינה הקדושה ביחד עמו, כי השכינה מושפלת עד עפר בעוה"ה, ואז הזמן מוכשר 'צו ייך דורכרעדן' עמו. וכאשר נזכה להתגלות אור המוחין יקויים הפסוק (ישעי' מ ה) וְנִגְלָה כְבוֹד ה' בכל העולם כולו, וזה האור נתגלה בשלשה שבטות הראשונות שבהם קורין א' פּרשׁת פּנחס בו מאיר אור הכתר, ב' מטות-מסעי בו מאיר אור החכמה, ג' פּרשׁת דברים בו מאיר אור הבינה.

ובשבת זה שקורין פ' פנחס מתחיל אור הראשון של השנה החדשה, בחינת הכתר שהיא גבוה ונעלה מאוד למעלה מכל השגה שבעולם, ולכן כמעט שאין לנו אפילו פעולות ותפלות והלכות מיוחדות לגודל ערכה, רק דיבור אחד שהנחילו לנו רבותינו ז"ל ברמז הפסוק (איכה א) הִם אֹר הַמּוֹחִין שֶׁל הַשֵּׁ"ת (שם מאירין אותיות י-ה של הו"ה), המכוסה וטמון בתוך חושך של התגברות התאוות ומלחמת היצר, יכול להשיגו באלו הימים 'בין המצרים', כי יש י"ג ימים בחודש תמוז משבעה עשר בו עד ראש חודש אב, ובכל יום מאיר אור אחד מהי"ג מדות של רחמים, כמו שמבואר בספר הקדוש בני יששכר (תמוז אב מ"ב אג ו' ועוד).

והתחלת אלו הימים הוא ביום שבעה עשר בתמוז, שהוא באמת יום גדול ונורא, כי הוא יום שניתנו בו לוחות הראשונות, ביום הזה בחר ה' להאיר את העולם עם עשרת הדברות מתורתו הקדושה והחביבה שנתן לנו למורשה, רק בעוה"ר לא היינו ראויים לגילוי האור, ונתקלקל באותה מעשה של הטאטא שנעשה ביום הזה, ולכן בו ביום גבר האויב ונעשו בו כל הצרות רחמנא ליצלן, אבל אין זה מבטל את גודל סגולת היום, רק זה מורה שהכלים נתקלקלו, וצריכין לעשות פעולות קדושות לתקן כלים חדשים לקבל האורות הקדושות של אלו הימים, אבל כיון שעצם רצון ה' היה ליתן ביום הזה את הלוחות מוכרח להיות יום הזה גדול וקדוש, לכן השבת הראשונה של אלו השלשה הוא בחינת עלה ברצונו, שמאיר רצון הקדום לברוא העולם בשביל ישראל בניו החביבים.

ומובא בספרים בשם הרה"ק החוזה מלובלין זלה"ה ובשם הרה"ק מרוזשין זלה"ה, שבאלו השלשה שבתות מאירים אור השלש רגלים (מובא בשפתי חן לבין המצרים

הקדמה ד אות יח), על זה האופן:

א] בשבת זו פ' פנחס מאיר אור חג הפסח אותיות פה סה, שעיקר עבודתה בפה כמו סיפור יציאת מצרים, לכן בשבת זו יש להשים דגש מיוחד על תיקון הדיבור, ולכן מתחיל פרשת הפטורה בשבוע זו דברי ירמיהו, וזה רומז על בחינת ספירת כתר, כי מבואר בפתח אליהו 'מלכות פה', וידוע שכתר ומלכות נאחזים ביחד בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה, כי אין הוא כתר אני הוא מלכות, ואכמ"ל.

ב] בשבת הבא פ' מטות-מסעי מאיר אור חג השבועות שבה אמרו ישראל נעשה ונשמע, כי שמיעה הוא לשון שתיקה והבנה, לכן בשבת זו יש להשים דגש מיוחד על תיקון השמיעה, ולכן מתחיל פרשת הפטורה בשבוע זו שמעו דבר ה', וזה רומז על בחינת ספירת חכמה, כמאמר שלמה המלך (משלי יז כח) גַם אֵייל מְחַרֵּשׁ 'חֶכֶם' יִחְשֵׁב, וכאמרם ז"ל 'סייג לחכמה שתיקה'.

ג] בשבת השלישי פ' דברים, הנקרא שבת חזון, מאיר אור חג הסוכות שעיקר מצותה לראות את הסכך להתבונן ולהבין ממנה נפלאות ה' שעשה עם בני ישראל במדבר כמו שכתוב (ויקרא כג מג) לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בְסֻכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לכן בשבת זו יש להשים דגש מיוחד על תיקון הראיה, ולכן מתחיל פרשת הפטורה בשבוע זו חזון ישעיהו, כי ראייה הוא לשון הבנה, כאמרם ז"ל (כתובות קט). רואה אני את דברי אדמו"ר, וזה רומז על בחינת ספירת בינה, שפירושו הבנה בלב.

ואלו השלשה שבועות נקראים בשם תלתא דפורענותא, כי באלו השבתות אומרים בהפטורה דברי פסוקי פורעניות מהצרות שיגיעו להם בשביל שלא שמרו דבר ה', ואחר כך שבעה שבועות טובים ומאירים הנקראים שבע דנחמתא, שבאלו השבתות אומרים בהפטורה דברי נחמה, שהשי"ת מנחם ומעודד את לבבות הנשברים שעוד יבואו ימים מאירים וטובים, והנחמה הוא כי באלו השבועות כבר נקטן הלבוש העב שעל אור ה', וכבר מתחילין לראות קצת אורו יתברך, והנחמה הוא שהלבושים נתקטנו והאורות נתגדלו, ולא טעיה לומר שהאור אכן נתגדל, לא כן הוא, רק ממש בהיפוך, האור נתקטן ובשביל זה אין צריכין עוד לבוש גדול ועב כמו עד עכשיו, כי התחתונים כבר יכולין לסכול את האור.

ומשם והלאה מאיר בכל שבת אור ספירה אחת מהשבע מדות הנודעים, וכמו שהסביר מו"ר הגאון הצדיק רבי שמואל קרויס זלה"ה בעמח"ס שפתי חן שייכות פרשיות התורה שקורין בשבע שבתות דנחמתא עם השבע מדות, באופן זה: א] פּרשׁת ואתחנן הוא 'חסד', כמו שכתב רש"י ז"ל 'אין חנון בכל מקום אלא מתנת חנם', וזהו מדת החסד ליתן בלי גבול, ומפטרין נחמו נחמו נחמה כפולה, כי בזמן שמאיר אור החסד יורד השפע בריבוי, בבחינת 'ויתן ויחזור ויתן'. ב] פּרשׁת עקב הוא גבורה, כמו שכתוב שם הַיְהִי עַקֵּב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשֻׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתֶם וְעִשְׂיָתֶם אִתֶּם,

ורק אז וְשִׁמְרָה ה' אלקיך לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד, שהטובה באה כפי הזכות בדין ובמשפט. ג] פּרשׁת ראה הוא 'תפארת' הכלול מחסד וגבורה, ולכן אמר שם הכתוב אֲנִי נָתַן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרִכָּה וּקְלָלָה, היינו בחינת חסד וגבורה. ד] פּרשׁת שופטים הוא 'נצח', ואמר הכתוב שם שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ, כי השופטים מעמידים את נצחיות הארץ, כאמרם ז"ל (אבות פ"ג מ"ב) אלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו. ה] פּרשׁת תצא הוא 'הוד', ואמר הכתוב שם וְרָאִיתָ בְּשִׁבְיָה אֲשֶׁת יָפֶת תֵּאָר וְחִשְׁקָתָּ בָּהּ, שעיקר הודאה הוא כשזוכה להציל את יופי ניצוץ הקדוש הנבלע במצולת ים הוא בקליפה (כ"כ בשם הבעש"ט בכונת המקור, עיין סידורו של שבת ח"ב דרוש השביעי [נגד הוד] אות ה). ו] פּרשׁת תבוא הוא 'סוד', הסדרא מתחיל בפרשת 'ביכורים', שהוא שיקשר האדם מעשיו הגשמיים להשי"ת, שראשית ביכורי פרי עמלו יקשור בנימא להזכיר אותו תמיד שהכל שייך להשי"ת. ז] פּרשׁת נצבים הוא 'מלכות', כמו שאמר הכתוב שם אָתֶם וְנָצְבִים הַיּוֹם לְפָנַי לְפָנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וגו' כל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שכל נשמות ישראל כלולים ביחד, כמו ספירת מלכות הנקראת 'כנסת ישראל' לפי שהיא כונסת בתוכה כל נשמות ישראל (עיין שפתי חן בין המצרים הקדמה ד).

היוצא לנו מכל זה, שבכל אחת מאלו העשרה שבתות מאיר ויורד למטה אור של ספירה אחת מהעשר ספירות, ויש לכל אדם לעשות עצמו כלי מוכשר וראוי, לשאוב לתוכו האורות הקדושות הללו, וכשיעזור השי"ת שבכל שבת מאלו העשרה שבתות יקבל וישאוב קדושה אחת, לדבק עצמו באור הספירה, אז כשיגיע ראש השנה יום שנכנסים אל השנה החדשה, כבר יהיו בידו כל העשר קדושות, ואז יקבל צעקת הַמְּלֶאךָ מכוון חדש, מכוון עמוק ביותר, ואז יבין המח ביותר כוונת מְלֶאךָ על כָּל הָעוֹלָם פְּלוּ בְּכַבֻּדָּה, וְהִנְשֵׂא על כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָה, וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֲתָה פְּעַלְתָּ, אמן כן יהי רצון.

מסופר על הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זלה"ה, שפעם אחת בראש השנה התפלל לפני העמוד אצל רבו הקדוש המגיד הגדול ממעזריטש זלה"ה, וכאשר התחיל לצעוק הַמְּלֶאךָ נפל על הארץ בחלשות, ואחר שהחיו אותו חזר להתפלל, ואחר התפלה שאלו על כך, וענה שכשהחיל לצעוק 'המלך' ניזכר בדברי הגמרא (גיטין נג.) אי מלכא אנא עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי (אם אני המלך, למה לא באת אלי עד היום), ולכאורה מה הקושיא הלא עתה ביום ראש השנה הוא יום המשפט ולמה לו לבא מקודם, אך לפי הנזכר יובן ביותר, כי השי"ת נתן לנו עשרה שבתות שבהן נוכל להתדבק באורו הגדול, שעל ידה נזכה לקבל אור של שנת תשפ"ד, ובאם לא נתנו לב לקבל את האור אז יקשה הקושיא 'היכן היית עד עכשיו'.

טייערע אידן, עתה הזמן להתחיל את השנה החדשה שנת תשפ"ד, ויהי רצון שנוזכה לעשות הכנה טובה כדי לזכות צו א פרייליכע ליכטיגע גליקליכע יאר תשפ"ד, שייקום בה הַיְהִי תָה לַה' הַמְּלוּכָה, אמן.

יצא לאור ע"י מכון שפתי חן

לקבל, לנדב, להעיר על הגליון וכן לקבל הגליון על הפאסט נא להתקשר עם המכון 646-838-1822

gilynosc@gmail.com

זכות פרנס הגליון נתנדב

לעילוי נשמת מו"ר הרב הקדוש בעל הרמ"ק

רבינו משה בן רבי יעקב קורדיבורי זלה"ה

מנצח"ה המבוקשים בעיה"ק צפת - רבו של מו"ר הארי"ל, בעל פרס רמונים, אור יצד על הוזה"ק, ועוד נזכ"ע יום כ"ג תמוז שנת ש"ל לפ"ק

הונצח ע"י כולל ערב שבת - סגולת הרמ"ק - שע"י קהל יטב לב דסאטמאר מאנסי